

چطور ماه‌های پارسی متولد شدند؟

برج‌ها ماه شدند تا نیروی پیش‌برنده فروردین، آغازگر سالی نیکو شود و با فروتنی و بردباری اسفند، سال به پایان رسد، این طرح تغییر صور فلکی بود که سال‌ها پیش به تصویب رسید.

همشهری آنلاین: برج‌ها ماه شدند تا نیروی پیش‌برنده فروردین، آغازگر سالی نیکو شود و با فروتنی و بردباری اسفند، سال به پایان رسد، این طرح تغییر صور فلکی بود که سال‌ها پیش به تصویب رسید.

در سال 1304 مجلس شورای ملی طرح تغییر نام صور فلکی در تقویم رسمی کشور را تصویب کرد و تقویم هجری خورشیدی؛ تقویم رسمی کشور اعلام شد.

با تایید این مصوبه، ماه‌ها جایگزین برج‌ها شدند و نام آنان که بر پایه نام حیوانات، طبیعت و هم نام با دوازده صورت فلکی قدیمی منطقه البروج بود، تغییر کرد.

تقویم هجری خورشیدی، تقویم رسمی ایران از هر لحاظ مانند تقویم هجری خورشیدی برجی به شمار می‌رود و تنها تفاوت آن در اسامی و طول هر ماه است. در این تقویم مدت سال خورشیدی، نوروز و کبیسه‌های تقویم هجری خورشیدی به طور دقیق بر مبنای محاسبه‌های نجومی تعیین شده و بدین دلیل از بهترین و دقیق‌ترین تقویم‌های جهان محسوب می‌شود. این تقویم همچنین تنها تقویم مرسوم در جهان است که علاوه بر کبیسه‌های چهارساله، کبیسه پنج ساله نیز دارد که سبب انطباق همیشگی و دقیق‌تر این تقویم با فصول طبیعی می‌شود.

عبدالعفارخان نجم الدوله برای نخستین بار تقویم هجری خورشیدی را بر پایه تقویم جلالی استخراج کرد، نجم الدوله پس از استخراج تقویم هجری خورشیدی در حاشیه تقویم 807 جلالی عبارت 1264 خورشیدی را نوشت. این تقویم، بر مبنای تاریخ هجرت حضرت محمد(ص) از مکه به مدینه پایه گذاری شده و بر پایه آن لحظه تحویل سال مقارن با عبور مرکز خورشید از نقطه اعتدال بهاری است، در واقع هنگامی که خورشید از نیم کره جنوبی وارد نیمکره شمالی آسمان شده، به عنوان آغاز برج حمل مشخص شده که همراه با شروع بهار و نوروز می‌شود.

برج‌های این تقویم، هم نام با دوازده صورت فلکی قدیمی منطقه البروج است، سال خورشیدی بر اساس محاسبات نجومی با سه ماه و 24 روز دیرکرد از روز نخست فروردین آغاز می‌شود.

این تقویم شامل 365 روز، 12 ماه، چهار فصل تشکیل شده و بلندترین روز سال در اول تیر و بلندترین شب سال از غروب 30 آذر تا طلوع آفتاب در اول دی است. تعداد روزها در تقویم هجری خورشیدی مبنای نجومی و طبیعی دارد و تعداد این روزها با مدت حرکت ظاهری غیر یکنواخت مرکز خورشید روی دایره البروج هماهنگی کامل دارد.

تقویم هجری خورشیدی برجی تا سال 1328 هجری قمری برابر با 1288 هجری خورشیدی به شکل رسمی مورد استفاده قرار نمی‌گرفت تا آن که مجلس شورای ملی، طرحی با موضوع قید تاریخ تمامی معاملات و مبادلات مشترک عمومی از تاریخ قمری به هجری خورشیدی برجی را مورد بررسی قرار داد و در دوره دوم مجلس شورای ملی ایران در ماده سه قانون محاسبات عمومی، مصوب 21 صفر 1329 برابر با 2 حوت 1289 این موضوع بررسی شد و بدین ترتیب تقویم هجری خورشیدی برجی به عنوان مقیاس رسمی زمان در محاسبات دولتی به تصویب رسید.

سرانجام مجلس پنجم شورای ملی در روزهای پایانی 1303 هجری خورشیدی برجی، طرح تبدیل نام برج‌های عربی مرسوم در تقویم برجی به نام‌های فارسی را در دستور کار خویش قرار داد که پس از بررسی‌های فراوان سرانجام در 11 فروردین 1304، قانون تبدیل برج‌ها به ماه‌های فارسی از نوروز 1304 خورشیدی به تصویب رسید،

بدین ترتیب تقویم هجری خورشیدی؛ تقویم رسمی کشور شد. با تصویب این قانون، ماه‌ها جایگزین برج‌ها شدند، اسامی ماه‌ها به

فروردین(حمل)، اردیبهشت (ثور)، خرداد (جوزا)، تیر (سرطان)، مرداد(اسد)، شهریور (سنبله)، مهر (میزان)، آبان (عقرب)، آذر (قوس)، دی (جدی)، بهمن (دلو) و اسفند (حوت) تغییر کرد.

هر یک از این ماه‌ها معنای خاص خود را دارند فروردین به معنی نیروی پیش‌برنده، اردیبهشت یعنی راستی و پاکی، خرداد به معنای کمال و رسایی، تیر به معنی باران، مرداد یعنی جاودانگی و بی‌مرگی، شهریور به معنای کشور برگزیده، مهر به معنی عهد و پیمان، آبان یعنی آب‌ها، آذر به معنای آتش، دی یعنی آفریدگار و دادار، بهمن به معنای اندیشه نیک و اسفند به معنی فروتنی و بردباری است.

گروه اسناد و اطلاع‌رسانی ایرنا